

Nogomet za vse 2014 - 2018

Program NZS za področje nogometa za vse

V1.0; 20.11.2013

Program Nogometne zveze Slovenije za področje nogometa za vse za obdobje 2014–2018 je obravnaval in potrdil Izvršni odbor NZS na 19. seji dne 02.12.2013.

NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik: Aleksander Čeferin

Generalni sekretar: Aleš Zavrl

Naslov: Čerinova 4, p.p. 3986, 1001 Ljubljana

T: 01 5300 400

F: 01 5300 410

E: nzs@nzs.si

I: www.nzs.si

Pripravil: Tehnični sektor NZS v sodelovanju z Mladinsko komisijo NZS;

KAZALO

1	UVOD	5
2	VIZIJA	6
3	ANALIZA STANJA	7
4	CILJI.....	8
5	ORGANIZACIJA NOGOMETA ZA VSE POD OKRILJEM NZS	9
6	VSEBINE PROGRAMA NOGOMET ZA VSE.....	10
6.1	Nogomet v vrtcih	11
6.2	Otroške nogometne šole (ONŠ)	12
6.3	Nogometne šole do 13. leta starosti.....	13
6.4	Dvoranski nogomet v zimskem času (Rad igram nogomet)	14
6.5	Zimske lige MNZ.....	15
6.6	Nogometni centri MNZ	15
6.7	Nogomet za posebne skupine.....	16
6.8	Šolska športna tekmovanja	17
6.9	Festivali nogometa	18
6.10	Nogometne počitnice in tabori.....	18
6.11	Dekliški in ženski nogomet.....	19
6.12	Izobraževanja in usposabljanja	21
6.13	Veteranski nogomet.....	22
6.14	Prostovoljstvo	23
7	ZAKLJUČEK	24

1 UVOD

Nogomet za vse je strokovni program v okviru Mladinskega programa NZS. Program je relativno nov, in nadgrajuje prvo štiriletno obdobje, v katerem je bil na NZS vzpostavljen strokovno-teoretični okvir za področje nogometa za vse. Sodobni nogomet je prinesel spremembe tudi v pristopih na področju športnih programov in filozofije, zato se Nogometna zveza Slovenije poleg reprezentančnih selekcij ter kvalitete nogometa ukvarja tudi z vsebinami s področja nogometa za vse.

V prvem štiriletnem obdobju je bilo potrebno vzpostaviti organizacijsko strukturo strokovne službe za področje nogometa za vse znotraj tehničnega sektorja NZS in sestaviti prvi strokovni program, ki se je imenoval Grassroots program, kot ga imenuje tudi krovna Evropska nogometna organizacija UEFA. Vstopili smo v njihovo grassroots poglavje in se začeli podrobno ukvarjati z vsebino.

Najprej smo vsebino grassroots razumeli kot nogometne vsebine, ki niso usmerjene v vrhunski nogomet. Pod grassroots je spadalo vse, kar ni profesionalni oziroma elitni nogomet. Program se je kasneje preimenoval v nogomet za vse kot samostojna celota v nogometni vsebini z lastnim programom dela. Skozi štiriletno prakso pa smo spoznali, da je nogomet za vse veliko bolj tesno povezan s celotno podobo nogometa v Sloveniji, kot je bilo to vidno na prvi pogled. Ker se preko 95 % igralcev, ki začnejo igrati ter trenirati nogomet, vrne v množični nogomet, in ker vsi na začetku začnejo v programih Nogometa za vse ter se selekcija ustvarja šele v kasnejšem obdobju treniranja (od U-15 do U-17), pomeni da je Grassroots program, in sedaj program Nogomet za vse, temelj celostne nogometne filozofije, na katerem slonijo vsi ostali nogometni programi in tudi programi kvalitete.

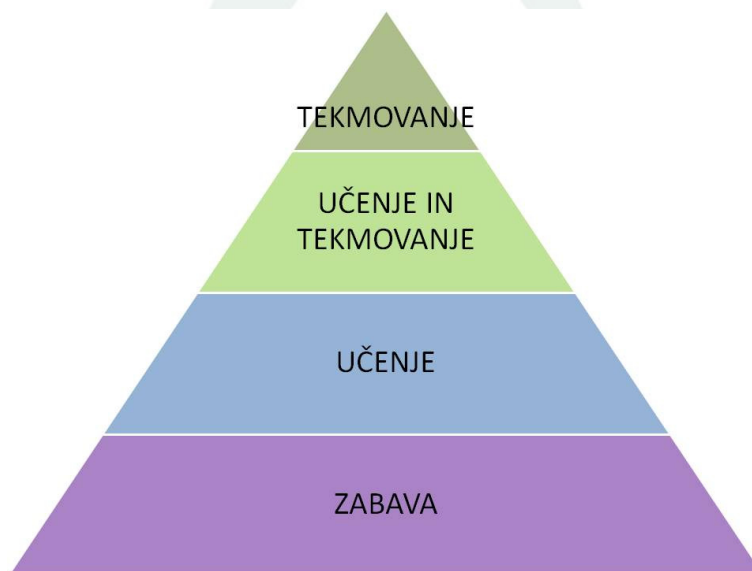
Slika 1: Blagovna znamka 'Rad igram nogomet'.

2 VIZIJA

Množičnost, kvaliteta športno-vzgojnih programov ter popularnost in ugled nogometa v družbi so dejavniki, ki vplivajo na športno okolje v katerem se ustvarjajo novi vrhunski nogometaši. Nogometna piramida se ni spremenila, dobila pa je nov okvir in pomen, ki ji ga dajejo vsebine s področja nogometa za vse. Spoznali smo, da lahko nogomet razumemo kot okvir oziroma temelj, znotraj katerega raste piramida kvalitete. In ta okvir določa tudi višino kvalitete naše piramide. Večja kot bo množičnost vsebin na tem področju, višje bomo segli s piramido, saj nam prav množičnost v izboru zagotavlja tudi večjo verjetnost vrhunstva. Tako postane področje nogometa za vse pomembna razvojna vsebina nogometa. Filozofijo programa lahko ponazorimo z naslednjim diagramom:

Slika 2: Vizija NZS na področju nogometa za vse.

Danes se otroci začenjajo ukvarjati z nogometno igro že v vrtcih in to veselje ter zabavo ob nogometni žogi nadaljujejo v klubskih ekipah do selekcije U-13, ko iz zabave preidemo na sistematično učenje ter treniranje. Na začetku vsi otroci začenjajo v spodnjem delu piramide v združenih programih za kvaliteto in množičnost. Skozi leta treniranja manj sposobni ali manj zainteresirani izstopajo iz piramide kvalitete in vstopajo v programe Nogometa za vse. To je krizno obdobje, v katerem moramo poskusiti otroke in mladino zadržati v nogometu, kljub manjši tekmovalni ambiciji posameznika. Zato je eden pglavitnih ciljev obdržati množičnost, še posebej v mlajših selekcijah, ker nam ta zagotavlja stik s kvaliteto.

Razvoj posameznika pa se začne že pri prvih korakih, ko govorimo o nogometni zabavi in igri. Ko otrok dozori in je pripravljen na športno treniranje, je potrebno pristopiti k učenju in obvladovanju nogometnih prvin. Naslednja stopnja v razvoju je učenje skozi tekmovalje, kjer se otroci in mladina srečajo s selektivnim procesom. Pomembno pa je spoznanje, da je potrebno nabirati izkušnje tudi v tekmovalju, ki prav tako spada v proces zorenja posameznega nogometaša. Končna stopnja je članski nogomet, kjer je piramida kvalitete najožja. Odstotek nogometašev, ki jim uspe ustvariti

nogometno kariero in se preživljati od nogometa, je zelo majhen. Ostale poskušamo obdržati v nogometu, ker tako zagotovimo pripadnost velike množice ljudi, ki s tem zagotavljajo popularnost ter ugled našega športa v družbi, in to nam zagotavlja množičnost pri najmlajših tudi v prihodnje.

Pomembno pa je dejstvo, da nogomet ob nogometaših potrebuje tudi funkcionarje, trenerje, sodnike, sponzorje, zdravstveno osebje, garderoberje in ne nazadnje navijače, ki v veliki večini prihajajo iz krogov bivših ali še vedno rekreativno aktivnih nogometašev, ki poznajo nogometno okolje in mu pripadajo.

Vizijo slovenskega nogometa lahko delimo na več področij, med njimi pa je področje nogometa za vse pomemben sestavni del, ki je tesno povezan tudi s kvalitetnim nogometom. Zato moramo, enako kot za vrhunske nogometaše, poskrbeti za množičnost in zagotoviti plodno podlago za rast piramide kvalitete, ker bomo s tem nogomet obdržali na konkurenčnem nivoju v Evropi in svetu.

3 ANALIZA STANJA

V prvem štiriletnem obdobju smo sprejeli prvi Grassroots program in določili vsebine, ki naj bi nam pomagale doseči glavni cilj: povečanje števila registriranih nogometašev. V program je bilo uvrščenih nekaj že obstoječih programov, ki smo jih nadgradili (RIN, Žogarija, ŠŠT tekmovalja, itd...), razvijali pa smo tudi nekaj novih. Pripravljali smo poročila in upoštevali priporočila UEFA ter uspeli v kratkem času doseči tri UEFA zvezdice kvalitete Grassroots programa. Dobili smo jih za kvaliteten štiriletni program, za število registriranih nogometašev glede na celotno populacijo in za kvalitetne nogometne programe marginalnih družbenih skupin. Med pomembne dosežke štejemo tudi vzpostavljeno vrednotenje programov medobčinskih nogometnih zvez. Na osnovi opravljenega dela so MNZ upravičene do finančnih sredstev, ki so vir za uresničevanje vsebin ter ciljev v naslednjem letu. Zaživel so MNZ nogometni centri namenjeni nogometašem širšega izbora. Začeli pa smo razvijati tudi dekliški in ženski nogomet, kjer v bodoče vidimo možnost za dodatno zvezdico kvalitete v vrednotenju s strani UEFA.

Na novo so zaživele vsebine kot so UEFA Grassroots dan, festivali nogometa, nogometne počitnice in nogometni vrtci. Posebej pa lahko poudarimo razvoj otroških nogometnih šol po Sloveniji (v nadaljevanju ONŠ). Uspeh tega programa je zaslužen za povečanje števila najmlajših otrok v športnih programih, ki zagotavljajo prihodnost slovenskega nogometa. Nogomet kot športna dejavnost, vodena s strani nogometnih strokovnjakov, je prisoten na več kot 60 % osnovnih šol v Sloveniji. Program je v prvih štirih letih dosegel vse cilje in pričakovanja, predvsem pa je dal orientacijo za novo štiriletno obdobje, kjer pričakujemo od programa še veliko več.

4 CILJI

Glavni cilj programa Nogomet za vse je še vedno množičnost, ki omogoča kvaliteten izbor. Cilj prihodnjega štiriletnega obdobja je povečanje števila registriranih nogometašev in nogometašic za 10 %. Naša želja je postopna rast članstva za 2,5 % na leto. Ob dobrih nogometnih programih, ki zagotavljajo vpis, bo potrebno evidentirati tudi igralce iz rekreativnih in veteranskih lig. Vzpostavljanje centralne baze registracij za vse pojavne oblike nogometa pa nam bo pomagalo k realnejši podobi našega nogometa glede množičnosti.

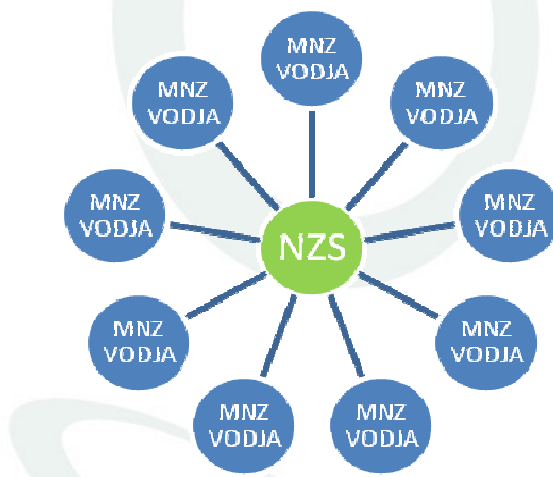
Naslednji velik cilj je obdržati registrirane posameznike v nogometu, kljub temu da v selektivnem procesu niso uspeli doseči najvišjega tekmovalnega nivoja. Ker želimo postati ugledna družbeno koristna dejavnost, je potrebno veliko postoriti tudi na usposobljenosti trenerjev, ki izvajajo športne programe. S strokovnim delom učimo nogomet, vzgajamo in razvijamo sposobnosti ter zagotavljamo zdravo dinamično življenje vsem, predvsem pa mladini. Tako bodo koristnost dejavnosti prepoznali tudi tisti, ki so med treningom izgubili ambicije po vrhunstvu. Klubom je potrebno pomagati s športnimi programi in trenerje izobraziti ter pripraviti različne nogometne pristope prilagojene starostnim značilnostim in okolju.

Posebno področje je dekliški nogomet. Temelji za dobro delo so bili postavljeni v prejšnjem štiriletnem obdobju, sedaj pa je naša naloga povezana s promocijo dekliškega nogometa po celotni Sloveniji. V naslednjem štiriletnem obdobju želimo doseči kriterije za novo UEFA zvezdico kvalitete, kar pomeni 3 % registriranih deklet med vsemi registriranimi igralci. Poleg vsega naštetega si želimo povečati finančna sredstva namenjena množičnemu nogometu, tako na klubskih nivojih kot tudi na nivojih krovnih organizacij. Sredstva nam bodo pomagala ohraniti in obogatiti vsebine na področju nogometa za vse.

5 ORGANIZACIJA NOGOMETA ZA VSE POD OKRILJEM NZS

Programe bomo razvijali v vseh devetih medobčinskih nogometnih zvezah v Sloveniji. Nogometna zveza Slovenije je odgovorna za vodenje vsebinskih usmeritev in spremljanja poteka programov na posameznih področjih. Za realizacijo praktičnih vsebin pa so odgovorni koordinatorji programa Nogomet za vse, ki ob postavljanju ciljev in praktični realizaciji upoštevajo tudi posebnosti lastnega okolja. Zaželeno je iniciativnost in ustvarjalnost pri novih vsebinah na posameznih področjih delovanja. Koordinatorji so trenutno amaterski strokovni delavci, v prihodnje pa je cilj, da se v ta program zaposli profesionalne ljudi, ki bodo v polnem delovnem času skrbeli za uresničevanje vsebinskih ciljev. Na tem položaju si želimo visoko strokovno usposobljen kader s področja nogometa in vzgoje. V posamezni MNZ koordinator določi svoj krog sodelavcev, ki mu pomaga pri izvedbi nalog.

Slika 3: Organizacijska povezanost med MNZ in NZS.

Področni organizatorji so tesno povezani z oddelkom, odgovornim za področje nogometa za vse na NZS. Uresničujejo dogovorjene programe ter poročajo o opravljenem delu in stanju na terenu. Izvajajo vnaprej dogovorjene vsebine, na svojem področju prepoznajo priložnosti ali spodbude za nove vsebine, značilne samo za tisto področje, ali pa skupaj s tehnično službo izboljšujejo letne programe za vse MNZ. Njihova naloga je predvsem organizacijska, včasih pa tudi praktična na terenu. Predvsem pa morajo biti strokovno usposobljen kader, ki je postavljen s strani NZS in ima pregled ter kontrolo nad vsebino Nogometa za vse na posameznem področju.

Sofinanciranje programov v medobčinskih nogometnih zvezah na osnovi opravljenega dela zagotavlja Nogometna zveza Slovenije, in sicer po sistemu vrednotenja, ki je podlaga za pregledno porazdelitev finančnih sredstev.

Sistem vrednotenja omogoča pravično razdelitev finančnih sredstev po posameznih MNZ glede na opravljeno delo in pomaga uresničiti načrtovane programe.

6 VSEBINE PROGRAMA NOGOMET ZA VSE

V uvodu smo nakazali kaj pomeni Nogomet za vse v celotni podobi slovenskega nogometa. Ko pa postavljamo organizacijo Nogometa za vse in strokovne ter vsebinske programe, se moramo zavedati vrednot programa, ki je v prvi vrsti družbeno koristna dejavnost, ker s svojimi vsebinami posega na področja socialne odgovornosti.

Vsebine v okviru programa Nogomet za vse pri ljudeh najbolj vplivajo na:

- vzgojo;
- razvoj;
- zdravje;
- socializacijo;
- dinamično življenje;
- strpnost.

Te pozitivne vrednote so orodje v rokah nogometnih funkcionarjev, ki lahko prepričajo javne ustanove za njihov prispevek k obstoju športnih programov v okviru Nogometa za vse.

Vsebinsko področje nogometa za vse oz. grassroots predstavlja nogomet in z nogometom povezane aktivnosti v najširšem pomenu besede, in sicer:

- otroški nogomet;
- mladinski nogomet, ki ne predstavlja usmerjanja v vrhunski šport;
- nogomet za ljudi s posebnimi potrebami;
- veteranski nogomet;
- socialno odgovorne projekte, povezane z nogometom;
- prostovoljstvo;
- izobraževanja in usposabljanja deležnikov različnih ravni (prostovoljci, starši, organizatorji itd.).

Znotraj teh kategorij vzpostavljamo vsebinske programe dela, ki jih bomo razvijali na posameznih področjih. Nekatera so dosegla visok nivo organizacije in udeležbe, nekatera pa so v fazi razvoja. Potrebno je negovati in izboljševati že utečene programe in biti ustvarjalen pri iskanju novih prijemov ter vsebin, ki bodo pomagali doseči zadane cilje.

6.1 NOGOMET V VRTCIH

Šport je za otroke pomembna dejavnost, ki mora biti zaradi svojega pozitivnega vpliva del programa vseh vzgojnih ustanov. Ena takih je vrtec, kjer se otroci prvič srečajo z delovanjem v skupini in organizirano vadbo. Ker je nogomet najbolj razvita in popularna športna panoga je prav, da ponudimo to športno dejavnost tudi v vrtce.

Športna vzgoja otrok v vrtcih zahteva posebno obravnavo, zato v programe nogometa v vrtcih ne gre prenašati modelov dela iz nogometnih klubov. Za starostni stopnji 4- in 5-letnih otrok smo pripravili poseben program dela in ga predstavil vodjem programa po posameznih področjih. V prihodnjem štiriletnem obdobju želimo v vsaki MNZ animirati vsaj en vrtec, v katerem bodo nogometni strokovnjaki iz klubov ali športnih društev udeleženi nogometno-športni program po strokovnem programu NZS. Primerljivih programov ni, zato bo potrebno program vsebinsko nadgrajevati in izboljševati ob povratnih informacijah.

Program je ob koristnosti za otrokov razvoj in zorenje pomemben zaradi prepoznavnosti nogometa v določenem okolju, kar je odlična popotnica za vse ostale programe v kasnejših starostnih kategorijah. Pomaga pri uspešnosti vpisa otrok v ONŠ in je zato program, s katerim bomo lahko uresničevali rast registriranih nogometašev, ki je pomemben pokazatelj uspešnosti Nogometa za vse.

Slika 4: Nogomet v vrtcih.

6.2 OTROŠKE NOGOMETNE ŠOLE (ONŠ)

Eno najpomembnejših vsebinskih poglavij so prav otroci v šolah. Če želimo ostati najpopularnejša športna panoga, je potrebno poskrbeti za vključitev novih otrok v nogomet. Navduševanje za nogomet in sestavljanje športnih ekip v klubih ni stvar navdiha in akcije, ampak je proces. Programa se je potrebno lotiti strokovno in načrtno. Pomemben del programa je ob vsebini tudi prehod nogometašev v klubske sredine in začetek rednega treniranja ter učenja nogometne igre. Program, ki se v Sloveniji pojavlja že vrsto let, je prisoten v dveh oblikah. Pojavlja se kot samostojna strokovna vsebina, ki jo vodi samostojni športni subjekt, in v obliki otroških nogometnih šol kot del klubskega programa. Poudarek je na športnih programih za prvi in drugi razred osnovnih šol, ker so za otroke v tretjem razredu že predvideni klubski programi. Zaradi možnosti kasnejšega vpisa v klube ali ponujanja nogometa tudi tistim, ki se za redno treniranje v klubskih programih ne odločajo, pa obstajajo tudi programi, kjer se delo nadaljuje tudi v tretjem in četrtem razredu

Slika 5: Otroške nogometne šole.

V Sloveniji se je že v preteklih letih v klubskih sredinah pojavil interes povezovanja in sodelovanja s šolskim sistemom. Več klubov se je povezalo z okoliškimi šolami in znotraj mladinskega programa postavilo vsebinski del, ki je obravnaval ONŠ. Takšni klubi z dvoletnim programom v šolah poskušajo navdušiti čim več otrok za kasnejši vpis v nogometni klub in redno treniranje. S tem smo dobili voden proces vključevanja otrok v nogomet in si zagotovili množičnost, ki je osnovni pogoj za obstoj in kvaliteto. Preteklo obdobje je bilo zelo uspešno, saj smo uspeli vpeljati organizirano nogometno vadbo pod vodstvom nogometnih strokovnjakov v 63 % slovenskih osnovnih šol za okoli 5.500 otrok. V naslednjem štiriletnem obdobju bi želeli ta odstotek in število otrok še povečati, čeprav je največji cilj predvsem končni rezultat športnega programa po šolah, ki ga predstavlja množični vpis v klubske športne programe ter zagotavljanje novih nogometašev.

6.3 NOGOMETNE ŠOLE DO 13. LETA STAROSTI

Večina otrok, ki se vključi v nogometno treniranje po klubih, nikoli ne bo doseglo vrhunškega nivoja in živelo od nogometa. V samem začetku težko prepoznamo, kdo je tisti, ki mu bo ob talentu in delovnih navadah uspelo najti še motivacijo za končni tekmovalni uspeh, ato se je pri delu potrebno osredotočiti na kvalitetne strokovne programe, ki razvijajo sposobnosti vseh mladih nogometašev, in jim s tem ponuditi možnost razvoja ne glede na nivo talenta, ki ga premore posameznik.

Delo v nogometnih klubih v zlati dobi učenja in vzgoje je bistvenega pomena za napredek najboljših. Delo je potrebno prilagoditi starostnim značilnostim udeležencev. Trenerji, ki se ukvarjajo s poučevanjem nogometa, morajo poleg nogometne strokovnosti poznati tudi pedagoške značilnosti, predvsem pa morajo imeti občutek za delo z mladimi.

Temelj nadaljnjega nogometnega napredka je prav gotovo osnovno tehnično in taktično znanje ter vzpodbudno učno okolje. Ustvarjanje prijetnega in varnega vzdušja tako na treningih kot tudi tekmah je bistvenega pomena za učenje in vztrajanje otrok v nogometni igri. Preseči klubsko željo in trenerjevo ambicijo po rezultatu v dobi učenja je osnova za nogometni napredek. Otroci bodo v vzpodbudnem okolju napredovali ne glede na rezultat, ob tekmovalnem pritisku pa ne bodo upali niti poizkušati stvari, ki se jih šele učijo. Zato je potrebno klubom pri strokovnem delu svetovati in jih izobraževati na področju poučevanja nogometa.

Slika 6: Nogometni programi do 13. leta starosti.

Za razvoj nogometa niso odgovorni le veliki klubi z odličnimi pogoji dela. Obstoj manjših klubov je pomemben iz vidika vključevanja otrok v nogomet in prav veliko število malih klubov v posameznem okolju omogoča vključevanje otrok na večjem območju in s tem večjo verjetnost, da se bo v posamezni generaciji našel vrhunski posameznik. Zato je potrebno ozavestiti bolj organizirane klube in nogometne centre, da spodbujajo obstoj in delo manjših klubov, od koder bi tudi sami lahko

pridobili še več kvalitetnih nogometašev in kamor lahko odidejo igralci, ki ne uspejo v njihovi selekciji. Sodelovanje med klubi posameznega okolja je nujno za razvoj nogometa na vseh nivojih.

NZS se mora še bolj vključiti v ozaveščanje, izobraževanje in strokovni program za nogometaše v zlati dobi učenja. Pripraviti je potrebno smernice za delo v klubih s strokovno publikacijo, ki bo prepričala nogometne delavce, da smo v dobi učenja sodelavci, ki delujemo v korist otrok in slovenskega nogometa.

6.4 DVORANSKI NOGOMET V ZIMSKEM ČASU (RAD IGRAM NOGOMET)

Akcija Rad igram nogomet oziroma zimsko igranje je namenjena selekcijama cicibanov U-9 in U-11. V preteklosti je bila akcija zasnovana kot vzpodbuda za igranje nogometa v zimskem obdobju, ko so igralci večinoma prenehali z aktivnim udejstvovanjem v klubih. Akcija je po petnajstih letih postala dopolnilo ostalim nogometnim aktivnostim.

Akcija poteka po celi Sloveniji, v njej pa praviloma sodeluje več kot 5000 otrok, zato spada med najbolj množične akcije v okviru programa Nogomet za vse. Otrokom je potrebno v tej starosti ponuditi nogometno veselje ob igranju namesto pogosto stresnega tekmovanja in pritiska napredovanja. Zato želimo akcijo organizirati kot festival nogometa, kjer se ob igranju turnirjev ne napreduje in ni tekmovalnega naboja, temveč samo otroška želja po rezultatu brez običajno negativnih posledic ob porazih. Takšno okolje je namenjeno otrokom, ki ob pozitivnem vzdušju uživajo v igralni tekmovalnosti in se zabavajo z dodatnimi spretnostnimi nalogami.

Finalna oziroma zaključna prireditev zimskega igranja pa predstavlja praznik nogometa za najmlajše nogometaše iz celotne Slovenije, ki je namenjena tudi druženju in navezovanju novih medvrstniških stikov.

Slika 7: Dvoranski nogomet.

6.5 ZIMSKE LIGE MNZ

V zadnjem obdobju so zaživele tudi zimske lige po medobčinskih nogometnih zvezah, ki so namenjene popestritvi zimskega nogometnega dogajanja. S temi programi strokovni delavci MNZ poskrbijo za motivacijo in redno treniranje ekip v zimskem obdobju. Do starostne kategorije U-11 naj bodo take lige priložnosti za igranje brez beleženja rezultatov, od starostne kategorije U-13 pa nogometaši tekmujejo do zmagovalca. Ob tem je potrebno poudariti, da ne glede na to, da so lige za selekcije od U-13 naprej zasnovane kot tekmovanje, rezultat ni v ospredju, ampak bolj motivacija za otroke, da se preizkusijo s sovrstniki.

Zimske lige MNZ so v starejših starostnih kategorijah namenjene klubom, ki ne tekmujejo na najvišjem nivoju in niso smiselne za udeležence višjih lig, kjer nogometaši naporno in kvalitetno trenirajo v obdobju tekmovalne sezone in zato potrebujejo prehodno obdobje, v katerem sicer aktivnosti obstajajo, niso pa tako intenzivne kot v tekmovalnem obdobju.

Zimske lige so vzpodbuda za celoletno treniranje in so zato zelo pomembne z vidika učenja ter napredovanja mladih nogometašev.

6.6 NOGOMETNI CENTRI MNZ

Nogometni centri v okviru programa Nogomet za vse so namenjeni vsem nadarjenim posameznikom, ki se jim ne uspe uvrstiti v najvišji rang tekmovanja v starostni kategoriji U-15. Namenjeni so tudi selekciji nadarjenih fantov v kategoriji U-13, ki jim z dodatnim strokovnim delom pomagamo pri preboju v najvišji rang tekmovanja, in področju dekliskega in ženskega nogometa.

V Sloveniji se v starostni kategoriji U-15 prične tekmovanje na državnem nivoju, ki predstavlja tudi selektivni proces izbire igralcev, sposobnih tekmovanja na najvišjem nivoju. Ker v nogometu pri tej starosti velikokrat ne moremo z gotovostjo pravilno selekcionirati in je za razvoj posameznika še veliko prostora za napredek, ki je odvisen od delovnih navad, razvoja osebnosti in stopnje dozorelosti posameznega igralca, je potrebno z dodatnim delom v dobrih nogometaških vzbuditimotivacijo za napredek. S tem motiviramo igralce za sodelovanje v nižjih ligah, s čimer jih obdržimo v nogometu in omogočimo množičnost v vseh selekcijah, hkrati pa marsikateremu omogočimo, da se z delom v kasnejšem obdobju prebije na višji nivo tekmovanja..

Pri selekciji U-13 izbiramo dobre posameznike za dodatno delo iz klubov, ki ne tekmujejo na najvišjem rangu tekmovanja in s tem dajemo posameznikom iz manjših sredin možnost napredka za čas, ko se bodo srečali s selektivnim procesom za tekmovanje v prvi državni ligi pri kategoriji U-15.

Poleg nogometnih centrov za fante pa poskušamo za nogomet motivirati tudi dekleta. Nogometni centri za dekleta so namenjeni predvsem popularizaciji nogometne igre med dekleti in v te centre so vabljena dekleta vseh starosti. S tem omogočamo, da so dekleta na dekliskem treningu, saj v marsikateri sredini sicer trenirajo skupaj s fanti. Tam, kjer je dekliski nogomet bolj razvit, pa z dodatnim treningom omogočamo še boljši napredek nogometašic z dobrim delom.

Nogometni centri MNZ so bolj kot selekciji namenjeni popularizaciji nogometa. So sredstvo, s katerim motiviramo mlade igralce, da ostanejo v tekmovalnem nogometu tudi na nivoju MNZ.

6.7 NOGOMET ZA POSEBNE SKUPINE

Nogomet ima kot najpopularnejša športna zvrst veliko družbeno odgovornost. Zavedati se moramo, da temu športu sledi in ga občuduje velika množica ljudi, ki v njem vidi prihodnost, se z njim poistoveti ali mu nameni velik del prostega časa. Nogomet ne more vsem uresničiti njihovih sanj, lahko pa poskuša s svojo dejavnostjo pozitivno vplivati na podobo družbe, v kateri deluje. Ugled nogometa je v marsičem odvisen tudi od humanitarnih akcij ali akcij, s katerimi nogomet približamo ljudem različnih družbenih obrobni skupin, etična načela pa so ob načelih poštene igre visoka vrednota vseh nogometnih vsebin. Med posebne skupine spadajo:

- ljudje s posebnimi potrebami;
- brezdomci;
- obrobne etnične skupine (Romi);
- azilanti;
- slepi in slabovidni;
- gluhi in naglušni;
- socialno ogroženi;
- otroci z vzgojnimi težavami.

NZS že vrsto let sodeluje v nogometni ligi Specialne olimpiade Slovenije. Skupaj z Javnim zavodom Želva organiziramo tekmovanje javnih zavodov ljudi s posebnimi potrebami, ki vsako leto odigrajo vrsto turnirjev in zaključijo s finalno prireditvijo.

V sodelovanju z javnim zavodom Socio izvajamo program nogomet, ki je namenjen brezdomcem, v okviru katerega se po Sloveniji zvrstijo turnirji v večjih slovenskih mestih, na koncu pa izbrani brezdomci odpotujejo na evropsko nogometno srečanje brezdomcev.

Nogometna zveza Slovenije sodeluje tudi z organizacijami na področju socialne odgovornosti, kot sta Rdeči križ Slovenije in Zveza prijateljev mladine. V okviru skupnih aktivnosti otrokom iz socialno ogroženih družin omogočamo udejstvovanje v nogometnih programih med počitnicami ali skozi šolsko leto.

Posebno pozornost se posveča tudi etični skupini Romov, saj NZS sodeluje z romskimi klubi in romsko skupnostjo pri organizaciji športnih dejavnosti in izvajanju programov aktivnosti proti diskriminaciji.

6.8 ŠOLSKA ŠPORTNA TEKMOVANJA

Nogomet je izredno popularen šport, ne samo med udeleženci otroških nogometnih šol, ampak tudi med starejšimi učenci in dijaki. Zato je pomembno, da je nogometna vsebina prisotna tekom celotnega šolanja otrok in mladine. Ena izmed takšnih akcij poteka v sodelovanju z Zavodom za šport Republike Slovenije Planica, kjer koordiniramo nogometni del šolskih športnih tekmovanj v osnovnih šolah, srednjih šolah in šolah s prilagojenim programom.

Zavod je postavil kvaliteten program šolskega športa z razvejano mrežo 16 področnih organizatorjev. Panožne zveze pa se vključujejo v program z razpisi tekmovanj in koordinacijo na državnem nivoju s skupnimi pravili, ki so dogovorjena z NZS.

Šolskih športnih tekmovanj (v nadaljevanju: ŠŠT) v nogometu se praviloma udeležuje več kot 5000 učencev in dijakov obeh spolov. To je vsekakor dokaz, da je nogomet še kako popularen med šolsko mladino.

V programu ŠŠT so organizirana tekmovanja za:

- učence in učenke osnovnih šol;
- učence in učenke osnovnih šol do četrtega razreda;
- dijake in dijakinje srednjih šol;
- učence osnovnih šol s posebnimi potrebami.

Slika 8: Šolska športna tekmovanja.

Kljub nekaj težavam s financiranjem programa v preteklosti, je prav zaradi svoje velike popularnosti in dokazane koristnosti program šolskega športa preživel, mi pa ga vidimo kot pomemben del Nogometa za vse, saj zaradi več kot 5000 udeležencev predstavlja eno najbolj množičnih športnih akcij v okviru tega programa.

6.9 FESTIVALI NOGOMETA

Festivali nogometa so dodobra zaživi in predstavljajo zaključno prireditev vsake sezone v posamezni MNZ. Ob igranju nogometa, kjer so vsi zmagovalci, se otroci različnih starostnih skupin in starši družijo v prijetnem vzdušju, kjer se lahko ob nogometu preizkusijo tudi v spretnostnih nogometnih nalogah. Nekatere MNZ izkoristijo to prireditev tudi za podelitev priznanj za minulo tekmovalno obdobje in predstavitev osnovnega sporočila, da mora za otroke in mladino šport predstavljati možnost razvoja, vzgoje in lepše mladosti, ki pomeni tudi druženje in sklepanje novih prijateljstev in ne samo tekmovalno naravnanih aktivnosti.

6.10 NOGOMETNE POČITNICE IN TABORI

Nogomet je zelo priljubljena aktivnost med nogometaši tudi v prostem času in med počitnicami je teh aktivnosti na pretek. Klubi prekinjajo z rednimi treningi vsaj za določeno obdobje, ker večina otrok odide na dopust izven kraja bivanja. Nekaj pa jih vseeno ostane doma in za te so organizirane nogometne aktivnosti zelo privlačne. Pogosto se na takih počitnicah zbere zelo pisana družina, raznolika po letih in klubskih oznakah. Treninge in igranje nogometa se povezujejo z druženjem in drugimi vzgojnimi ali družabnimi vsebinami. Vsekakor so nogometni tabori, ki jih izvajajo klubi ali društva v okviru posameznih medobčinskih nogometnih zvez, dobrodošla popestritev med počitnicami.

Najbolj priljubljene postajajo počitnice v kraju bivanja, ki predstavljajo neke vrste nogometno varstvo, saj otroci opravijo nogometne aktivnosti do popoldanskega odhoda domov in se ponovno zberejo naslednji dan. Takšne počitnice so cenejše in organizacija ni tako zahtevna kot pri nogometnih taborih, kjer gredo otroci za določeno obdobje izven kraja bivanja in morajo trenerji ter pedagogi poskrbeti za celodnevno oskrbo ves čas bivanja v taboru.

Obe vrsti počitniške nogometne vadbe sta zanimivi in poskrbita za nogometno aktivnost otrok, ki v obdobju odsotnosti šolskih obveznosti ter starševske kontrole radi obsedijo doma pred računalniki in televizorji.

Slika 9: Nogometne počitnice in tabori.

6.11 DEKLIŠKI IN ŽENSKI NOGOMET

Dekliški in ženski nogomet v Sloveniji počasi, a vztrajno pridobiva na veljavi in gre po stopinjah, ki ga je prehodil v državah, ki na področju ženskega in dekleškega nogometa veljajo za razvite. Vendar je do tja še precej dolga pot.

Zagotovo je v Sloveniji potrebno najprej spremeniti miselnost o dekleškem nogometu, v ospredje je potrebno postaviti načelo enakosti vseh udeležencev ter tako dati možnost igranja nogometa vsem, tudi deklicam. S pravilnim pristopom pri posredovanju možnosti ukvarjanja deklet s tem športom ter izključno s sistematičnim vključevanjem deklet v nogomet lahko omogočimo kvalitetno strokovno delo in promoviramo nogomet kot eden od možnih športov, s katerimi se dekleta lahko ukvarjajo. Le tako bodo morebitni zadržki zgolj stvar preteklosti. Ozaveščanje širše populacije o popularnosti dekleškega in ženskega nogometa v svetu bo pripomoglo, da bo ta šport lažje dobil ustrezen status tudi v našem prostoru.

Osnovni cilj mora biti usmerjen v razvoj množičnosti dekleškega nogometa in boljši prepoznavnosti tega športa pri nas. V sklopu programa Nogomet za vse mora le-ta zajeti vse oblike promocije in udeleževanja deklic in žensk v najširšem smislu. Gre predvsem za pomembno vlogo Otroških nogometnih šol, festivalov dekleškega nogometa, aktivnosti v okviru programa Rad igram nogomet, Šolskih športnih tekmovanj, klubskih aktivnosti, aktivnosti na nivoju MNZ, izobraževanja in usposabljanja deležnikov različnih ravni (starši, prostovoljci, športni pedagogi idr.) ter sodelovanja pri socialno odgovornih projektih, ki so povezani z nogometom.

Slika 10: Blagovna znamka 'Rada igram nogomet, in ti?'

Sistematično vključevanje, dobra promocija, kakovostno strokovno delo, projektni programi in izobraževanje vseh deležnikov v naslednjem obdobju bodo najpomembnejši koraki, ki bodo vodili k množičnosti, rezultat pa bo viden v:

- številu deklic v šolskih krožkih, projektu Zdrav življenjski slog, otroških nogometnih šolah, obstoječih ter novonastalih klubih;
- dobri povezavi in sodelovanju med šolami, klubi in MNZ (programi za sodelovanje med šolami in klubi);
- izboljšani organizaciji klubov;
- ozaveščenosti ljudi;
- prepoznavnosti športa.

Večje število igralk v mlajših kategorijah zagotavlja, da bo tudi kvaliteta kasneje v mladinskih in članskih ekipah na višjem nivoju. S ciljem, da se z nogometno igro seznani čim večje število deklet, je Nogometna zveza Slovenije v letu 2013 pričela z izvajanjem promocijskega projekta 'Rada igram nogomet, in ti?'. Osnovni namen teh festivalnih dogodkov je dekletom približati nogometno igro preko sproščenega, zabavnega in zanimivega druženja. Ti promocijski projekti, ki se bodo tudi v prihodnosti izvajali po celotni Sloveniji, so smiselni kot nadgradnja že obstoječih nogometnih aktivnosti. S pomočjo teh aktivnosti želi NZS ustvariti enakovredne možnosti za vključevanje vseh deklet v nogomet ter razviti standarde za delo v dekleškem nogometu.

Slika 11: Projekt 'Rada igrati nogomet, in ti?'

6.12 IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

Pri izvajanju vsebin iz programa Nogomet za vse je velikega pomena varno in prijetno delovno ter igralno okolje. To dosežemo predvsem s tem, da vse akterje, ki organizirajo to področje, informiramo in izobražujemo. Še posebnega pomena je to pri najmlajših, kjer vsebina zahteva posebna znanja in ozaveščenost odraslih ljudi, ki so sestavni del nogometne vsebine otrok.

Starši in trenerji so pomemben del nogometa udejstvovanja otrok. Starši soodločajo v katero aktivnost se bo otrok vpisal in pomagajo pri prevozi, nekateri pa se tudi aktivno vključujejo v organizacijo tekem in treningov kot tehnični vodje ali pomoč pri organizaciji turnirjev.

Na NZS smo pripravili program izobraževanja, ki je namenjen vsem staršem nogometašev, ki bi želeli pridobiti več znanja iz različnih področij, kot so prehrana športnika, športne poškodbe, pravila nogometne igre in podobno. V naslednjem obdobju pa želimo program tako vsebinsko kot namensko nadgraditi, da bo izobraževal starše in s tem pozitivno vplival na učno nogometno okolje najmlajših. Program izobraževanja za starše je primeren za vse nogometne šole, ki bi se tako bolj strokovno ukvarjale tudi s problemom negativnega vpliva staršev na delovni proces, tekmovanje in zorenje mladih nogometašev.

Starši bodo, oboroženi z osnovnimi informacijami o športnem treniranju, imeli jasno predstav o tem kako lahko skupaj s klubskim programom učinkoviteje vplivajo na vzgojo otroka. V klubu pa bomo lažje ustvarili prijetno in vzpodbudno okolje, primerno za učenje nogometa.

Pomen staršev je veliko širši in pomembnejši kot je to vidno na prvi pogled. Ker so največ časa z otrokom in so njihovi prvi usmerjevalci v življenju, imajo največji vpliv tako pri vzgoji kot usmerjanju

sistema vrednot svojih otrok. Zaradi velikega vpliva in avtoritete je prav, da jih seznanimo z njihovo vlogo pri skupnem oblikovanju športnika nogometaša, zato je potrebno v klubih organizirati predavanja na to temo, kjer staršem pojasnimo, kakšna je njihova vloga v vzgoji športnika, kako pozitivno vplivati na njegov razvoj in do kam lahko seže njihov vpliv.

Uspešna pot razvoja zahteva tudi stalno izobraževanje trenerjev na vseh stopnjah (C, B, A in PRO). Samo izobraženi trenerji lahko zagotovijo potrebno strokovno vzgojo in kvaliteten razvoj nogometa, še posebej v množičnem nogometu. Naloga v naslednjem obdobju mora biti usposobiti čim več trenerjev za delo z mladimi, kar zahteva dodatne programe in vrste izobraževanja. Pri tem je potrebno usposabljanje že izobražene trenerje, da postanejo mentorji, predavatelji in nosilci vzgoje Nogometa za vse na čim širšem območju Slovenije. Cilj programa mora biti uresničevanje v praksi, z idejo da najboljši trenerji delajo z najmlajšimi. Temu primerno mora biti tudi plačilo trenerjev, saj njihovo delo predstavlja vložek v prihodnost nogometa v Sloveniji.

6.13 VETERANSKI NOGOMET

Ko nogometaši zaključijo nogometno igralno kariero, pogosto v celoti prenehajo z igranjem nogometa. Veliko prezgodaj se odločijo, da nogomet ne bo več del njihovega prostega časa in se posvetijo drugim aktivnostim. V prihodnje bi želeli, da se veteranski nogomet bolj razvije in ohranja ljudi v nogometu, dokler jim zdravje in telesne sposobnosti to dopuščajo.

V Sloveniji obstaja nekaj ekip veteranskega nogometa, ki se ukvarjajo z velikim nogometom. Vendar te se organizirajo bolj na lokalnem nivoju ter igrajo v rekreativnih ligah 11:11 ali na prijateljskih srečanjih. Je pa to nogomet, ki je telesno zahteven in kot tak najbolj primeren za mlajše veterane. Organizacija tekmovanj zahteva veliko energije ter časa, ki ga starejši bivši športniki ob ostalih obveznostih nimajo veliko. Zato si želimo ob veteranskih ekipah, ki igrajo veliki nogomet, spodbuditi veteransko tekmovanje in rekreativno igranje malega nogometa. Glede na posebnosti posameznega področja bi bilo potrebno vzpodbuditi tekmovalno obliko s šestimi igralci v polju in vratarjem v igralnem obdobju ter rekreativno igranje malega oziroma dvoranskega nogometa pozimi.

V prihodnjem obdobju si želimo organiziranega veteranskega druženja in tekmovanja v malem nogometu tudi z igralno obliko, ki jo poznamo iz lig mlajših kategorij. Šest igralcev v polju in vratar igrajo na vrata v velikosti 5 x 2 metra na polovici velikega nogometnega igrišča, bodisi na naravni bodisi umetni travi. V naslednjem obdobju je potrebno evidentirati obstoječe lige in vzpodbuditi nastanek novih ter nogometaše tega življenjskega obdobja navdušiti za redno nogometno udejstvovanje.

6.14 PROSTOVOLJSTVO

Prostovoljno delo je dejavnost, ki ni plačana ali pa zanjo prostovoljec prejme le povračilo stroškov. Prostovoljno delo je zelo pomemben vir delovanja slovenskega in evropskega športa. Kljub temu, da prostovoljci delujejo brezplačno, pa mora biti njihovo delo čim bolj strokovno.

V nogometu se srečamo s prostovoljnim delom predvsem pri organizaciji športnih dogodkov ali procesu treniranja. V prostovoljstvo se ponavadi vključujejo starši in drugi sorodniki nogometašev, ki trenirajo v klubih ali odrasli ljudje, ki so pripadniki klubom in športni aktivnosti. Strateški cilj prostovoljstva je povečati obseg in kakovost dela prostovoljcev v nogometu. Na trenutni delež prostovoljcev vsekakor vpliva tradicija takega dela, ki se zrcali skozi vrednote družbe. Potrebno je promovirati prostovoljno delo s ciljem doseči družbeno priznanje prostovoljnega dela. Tako bodo prostovoljci v javnosti dobili ugled in veljavo ter se množično vključevali v športne vsebine.

S prostovoljci je potrebno podpisati dogovor, ki vsebuje osnovne podatke o prostovoljcu in pravice ter dolžnosti iz naslova prostovoljstva. Tak dogovor mora predvideti vse nastale stroške, ki se prostovoljcu povrnejo, in ure opravljenega dela v posamezni akciji ali tekoči dejavnosti, kot je na primer pomoč pri organizaciji procesa treniranja (tehnični vodja).

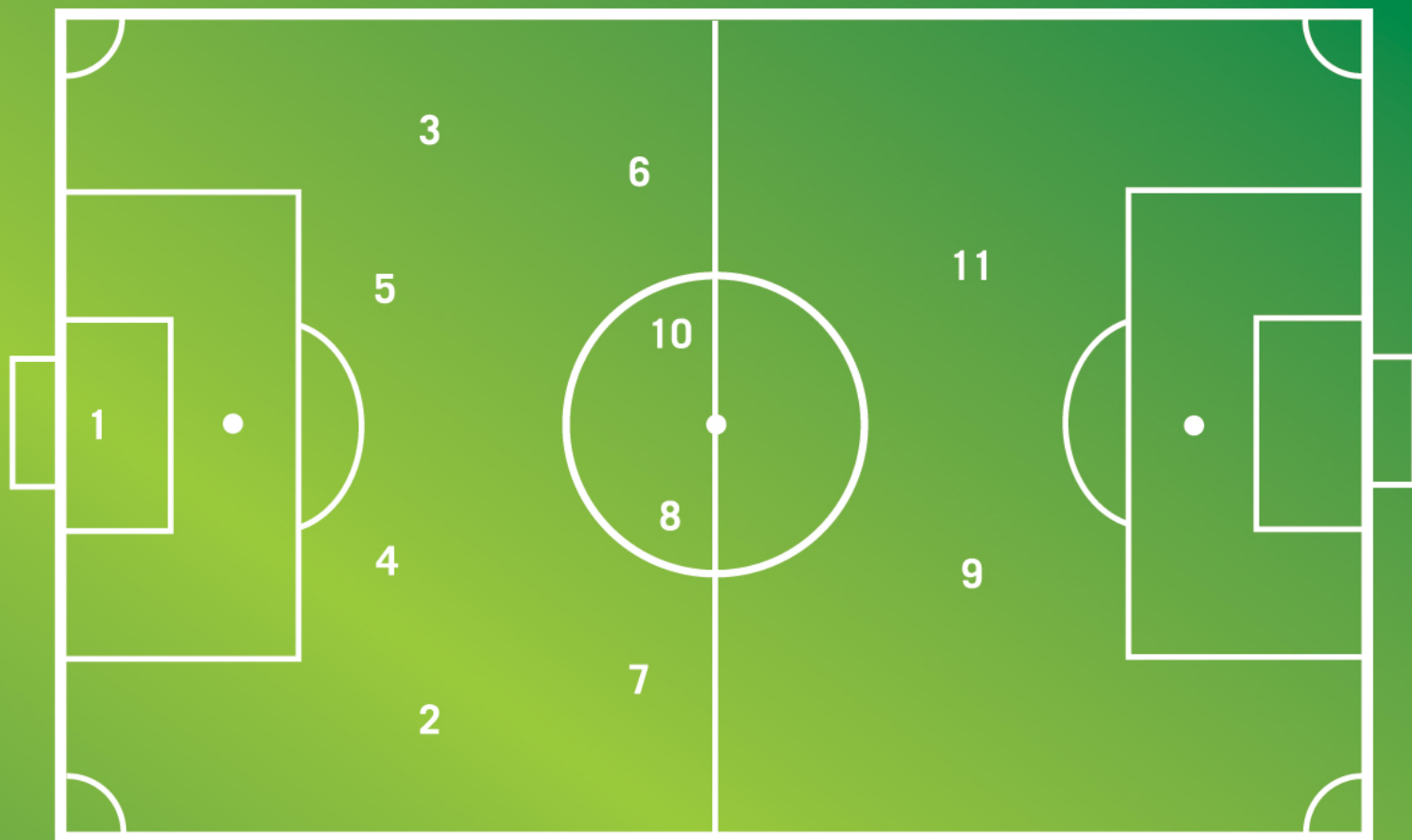
Za spremljanje stanja in izvajanje politike spodbujanja prostovoljstva ter za uresničevanje pravic in obveznosti prostovoljcev je potrebno voditi evidenco prostovoljcev in količino opravljenega dela posameznega prostovoljca. Na osnovi teh evidenčnih listov se ločijo redni in občasni prostovoljci.

Po opravljenem delu se prostovoljcem izda potrdilo o opravljenem delu, iz katerega je razvidno skupno število prostovoljskih ur glede na kraj in vrsto dela.

7 ZAKLJUČEK

Nogomet za vse predstavlja pomemben del aktivnosti nogometnih deležnikov različnih ravni. *Grassroots* je bil na mednarodni ravni kot posebno področje uveljavljen in vpeljan pred nekaj leti. V okviru NZS smo s posebnim programom pričeli s sistematičnim delom na tem področju že leta 2008.

V okviru NZS želimo z deležniki različnih ravni (MNZ, klubi, nogometne šole) tudi v bodoče razvijati programe, ki ne bodo povezani zgolj s pomembnim področjem otroškega in mladinskega nogometa, temveč bodo omogočili razvoj tudi drugim vsebinam na področju nogometa za vse. Pod enotno, že uveljavljeno blagovno znamko 'Rad igram nogomet', ki v osnovi predstavlja igrivost, prvinskost in vključenost, bomo združili različne programe in aktivnosti s področja nogometa za vse. Na ta način bomo v nogometno okolje ustrezno umestili področje nogometa za vse kot najširšo obliko nogometnega udejstvovanja.

IGRO JEMLJEMO RESNO

1. Ponosno organiziramo in vodimo slovenske nogometne reprezentance.
2. Usmerjamo strokovno delo z mladimi nogometaši.
3. Spodbujamo razvoj nogometne rekreacije in zdravega načina življenja.
4. Skrbimo za status in razvoj več kot 30 tisoč nogometašev in nogometašic na vseh ravneh.
5. Skrbimo za usposabljanje trenerskega, sodniškega in drugega strokovnega kadra.
6. Prizadevamo si za napredek ženskega nogometa.
7. Podpiramo rekreativno in vrhunsko igranje malega nogometa - futsala.
8. Spodbujamo izboljšave in sofinanciramo gradnjo nogometnih objektov.
9. Z licenciranjem nogometnih klubov skrbimo za transparentnost in kredibilnost nogometne panoge.
10. V sodelovanju z regionalnimi nogometnimi zvezami organiziramo in vodimo tekmovanja več kot 1.100 ekip vseh starostnih kategorij.
11. Sodelujemo s športnimi organizacijami na nacionalni in mednarodni ravni.

